

Vergaderjaar 2023–2024

36 045

Situatie in Oekraïne

Nr. 185

**BRIEF VAN DE MINISTER VOOR BUITENLANDSE HANDEL EN
ONTWIKKELINGSHULP**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 2 september 2024

De Oekraïense energievoorziening staat door de aanhoudende Russische aanvallen onder grote druk. Maandag 26 augustus jl. werd Oekraïne getroffen door de grootste Russische luchtaanval sinds het begin van de oorlog. Deze aanval was met name gericht op de Oekraïense energie-infrastructuur en veroorzaakte ernstige schade, en stroom- en wateronderbrekingen in grote delen van het land. De aanhoudende Russische aanvallen leiden tot structurele schade met forse energie black-outs tot gevolg. Dit heeft grote consequenties voor de Oekraïense maatschappij en economie. Voor Oekraïne is naast luchtafweer capaciteit, hulp voor kritiek herstel op dit vlak de hoogste prioriteit.

Nederland heeft sinds 2022 circa EUR 220 miljoen steun geleverd aan herstel van de energie-infrastructuur. Middels deze brief informeer ik uw Kamer over de intensivering van Nederlandse steun aan de Oekraïense energie-infrastructuur. Deze initiatieven zijn een aanvulling op de aangekondigde steun ten behoeve van kritiek herstel en humanitaire hulp ter waarde van EUR 138 miljoen voor 2024 zoals gecommuniceerd naar uw kamer op 7 juni.¹ Deze intensivering wordt gefinancierd uit de toegekende middelen uit de Voorjaarsnota 2024 voor hulp aan Oekraïne in 2024 en 2025.

Op basis van een bezoek van het Ministerie van Economische Zaken in juni jl. aan Oekraïne om de steunbehoeften in kaart te brengen op energiegebied zijn drie additionele steuninitiatieven geïdentificeerd voor aankomende winter en de periode daarna ter waarde van EUR 94,5 miljoen:

- De aanschaf van gasturbines via de Europese Bank voor Wederopbouw en Ontwikkeling (hierna: EBRD) in samenwerking met energiebedrijven in Oekraïne ter waarde van EUR 29,5 miljoen;

¹ Invulling BHOS-middelen Voorjaarsnota Oekraïne 2024, 7 juni 2024, Kamerstuk 36 045, nr. 183.

- De continuatie van Nederlandse *in-kind* leveringen van spullen en materialen die rechtstreeks gestuurd worden voor reparaties aan de Oekraïense energie-infrastructuur ter waarde van EUR 20 miljoen;
- De gecoördineerde internationale levering van onder meer onderdelen voor reparaties, gasturbines en brandstof via het *Ukraine Energy Support Fund* (hierna: UESF) dat in samenspraak door het *Energy Community Secretariat* in samenwerking met Oekraïense Ministerie van Energie is opgericht, ter waarde van EUR 45 miljoen²;

Steun via de EBRD is een voortzetting van eerder door Nederland geleverde steun op het gebied van energie. Daarmee heeft Oekraïense gasdistributeur Naftogaz met hulp van de EBRD ca. 400 miljoen kubieke meter gas kunnen inkopen voor licht, warmte en stroom voor bedrijven, huishoudens en ziekenhuizen. Nederland heeft ook de Oekraïense netbeheerder Ukrenergo via de EBRD van steun voorzien ten behoeve van reparaties aan het energienet.

Ook de *in-kind* leveringen zijn een voortzetting van de Nederlandse steun. Bilateraal heeft het Ministerie van Economische Zaken met het *in-kind* budget doorlopend onderdelen geleverd ten behoeve van het herstel van het Oekraïense energienet. Het gaat hier onder andere om generatoren, transformatoren en gaspijpen, die het ministerie aankoopt of aangeboden krijgt van (semi-)private partijen in Nederland. Er zijn in totaal tot dusverre 208 vrachtwagens aan goederen geleverd voor het Oekraïense elektriciteits- en gasnet en nieuwe leveringen zijn in voorbereiding.

De Nederlandse steun via het UESF is een toevoeging op deze bestaande steunkanalen. Het *Ukraine Energy Support Fund* is door het *Energy Community Secretariat* op verzoek van de Europese Commissie en in samenspraak met het Oekraïense Ministerie van Energie opgericht om de gevolgen van de Russische aanvallen op kritieke energie-infrastructuur op te vangen. Het fonds zorgt voor de aankoop van onderdelen voor reparaties van (kolen)centrales; onderdelen voor nieuwe energieproductie (gasturbines); voertuigen voor herstelwerkzaamheden; beschermingsmateriaal voor energiecentrales en brandstof voor energiebedrijven. Het beheer valt onder het secretariaat van de *Energy Community*, een internationale organisatie waarvan o.a. Oekraïne en de Europese Commissie lid zijn. Nederland zal zich bij andere internationale donoren voegen die hebben bijgedragen aan het UESF, dat inmiddels meer dan EUR 500 miljoen aan donorgelden heeft gecoördineerd.

Deze additionele energie-interventies komen bovenop de voorgenomen continuatie van steuninitiatieven in 2025:

- Kritieke herstel (energie)infrastructuur:
 - EUR 55 miljoen ten behoeve van reparaties van energie-infrastructuur, wegen, bruggen, onderdak, scholen en ziekenhuizen; via het *Ukraine Relief, Recovery, Reconstruction and Reform Trust Fund* (URTF) van de Wereldbank;
 - EUR 20 miljoen ten behoeve van financiering voor Oekraïense energiebedrijven via de EBRD.
- Humanitaire hulpverlening:
 - EUR 25 miljoen voor voortzetting van humanitaire bijstand en van geestelijke gezondheidszorg en psychosociale steun, via bestaande partners zoals het *Ukraine Humanitarian Fund* van OCHA, het *International Committee of the Red Cross* en de Wereldgezondheidsorganisatie;
 - EUR 10 miljoen voor voortzetting van humanitaire ontminning.

² Een internationale organisatie waarvan o.a. Oekraïne en de Europese Commissie lid zijn.

Tevens wordt er EUR 5 miljoen beschikbaar gesteld voor technische assistentie ter ondersteuning van het financieel-economisch hervormingsprogramma van Oekraïne via het Ministerie van Financiën.

Deze invulling van de beschikbaar gestelde middelen tijdens de Voorjaarsnota 2024 leidt tot enkele budgettaire verschuivingen in 2024 en 2025 die in de suppletoire begroting september en de Begrotingen 2025 van BHO en BZ worden verwerkt.

De Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingshulp,
R.J. Klever